

Čtyřicet let Valašského špalíčku

Zblízka i zdaleka se každý rok na konci června sjíždějí do Valašského Meziříčí příznivci folkové, bluesové a beatové muziky. V nádherných kulisách zámku Žerotínů je na několika scénách čeká vždy zajímavý a jedinečný program. Otcem zakladatelem a dodnes stále inspirativní duší festivalu je **KAREL PROKEŠ** – dramaturg, organizátor, spíkr, hudební publicista i fotograf. Opojnou atmosféru Špalíčku jsem sám mnohokrát okusil na vlastní oči i uši a s Karlem jsme léta dobří kamarádi, takže to letní bilanční povídání bylo víc než příjemné.

TEXT: JAN HORÁK

Jak se před čtyřiceti lety zrodil nápad uspořádat festival?

Jakési rozhodnutí, že bych se měl pokusit ve Valašském Meziříčí zorganizovat nějakou alternativní kulturní akci, uzrálo v závěru roku 1982. Ale ať jsem měl jakékoli představy, v první řadě šlo o to, získat pro tu myšlenku oficiálního pořadatele, protože mi šlo o veřejnou prezentaci. Někaké utajené produkce pro malý okruh zasvěcených jsem považoval za tu poslední možnost. A M-klub ve Valmezu, především Milana Kuchynku, který ho v letech 1973–1985 vedl, jsem považoval za ideálního partnera pro tyhle plány.

A čím to, že právě tobě dal Milan Kuchynka ten prostor?

Když jsem na jaře 1976 rovnou z vojny natrvalo přišel do Valmezu, stal se M-klub v té šedi sedmdesátek středem mého světa. Milan byl zvláštní člověk. Straník, svazák... Před jinými s touto výbavou jsem byl ve střehu, on však měl velké charisma a byl jsem si jistý, že to je rovný chlap. Když jsem mu na podzim 1982 vyložil, jak bych si představoval festival, neodmítl ten nápad v celku, jen mě lehce korigoval a trval na názvu Valašský špalíček. Z prachu a popela vytáhl a oprášil název festivalu, který tu v roce 1976 v poněkud zmatené dramaturgii proběhl, ale tím také skončil, protože druhý, mnohem lépe připravený ročník byl v následujícím chartovním roce na poslední chvíli zakázán. Považoval ten mírumilovný název, který prý vymyslel Jaroslav Hutka, za dobré krytí. Začínali jsme tedy skromněji, což, myslím, bylo nakonec dobře.

Hrozil někdy během těch prvních let zákaz festivalu?

Atmosféra kolem festivalu zhoustla po Kuchynkově odchodu v roce 1985. On na tom rozjezdu zajistil jakousi bezpečnost

provozu, ale taky mě trochu chránil před mými nápady. Čtvrtý ročník v šestaosmdesátém jsem bez jeho dohledu rozšířil na dva dny a do programu zařadil rockové kapely. To už u nás naplno jela ta „nová vlna se starým obsahem“. Alternativní scéna hýřila bezvadně provokativními nápady, ale větší hluk také poutal větší pozornost. V roce 1987 jsme se v Jednotném kulturním zařízení, které zastřešovalo i M-klub, poprvé neshodli s ředitelkou, která se předtím postarala o Kuchynkův odchod, na několika položkách připraveného programu. Ale také to byl první ročník Valašského špalíčku v té podobě, jak festival známe dnes. Byl třídenní s řadou doprovodných programů. A poprvé zde výrazně zazářila zdejší rocková scéna. Premiéru tu měly skupiny Mňága a Žďorp s Petrem Fialou a Ciment Petra Zezulky a taky v té době už dobře vyhraná Betula pendula. Skutečný boj o existenci Valašského špalíčku nastal na jaře 1988. To už nešlo nechat na tehdejší vedení M-klubu, byli to mladí lidé, kteří by nejspíš nebojovali ani sami za sebe, natož za „můj“ festival. Já byl přece jen o deset let starší a trochu zkušenější. Musel jsem sám na ty úřady v okresním Vsetíně, což bylo v podstatě groteskní. De iure jsem jako soukromá osoba neměl mandát k nějakému vyjednávání. Vlastně mě překvapilo, že se ti aparátčící se mnou baví. Festival nakonec nečekaně podržel nový ředitel JKZ, ale Mňága a Žďorp nemohla vystoupit a my ve vyprodaném sále jen „odvážně“ uvedli a pustili její nahrávku. Příprava festivalu v roce 1989 proběhla v klidu, tanec nastal až během festivalu, vlastně hned po úvodním programu. A zatímco mě vyšetřovali v ředitelně, o patro níž účinkující i návštěvníci hromadně podepisovali petici Několik vět... Celý program pod přísným dozorem, myslím, proběhl, jak měl, ale přišla nápravná opatření a ten cirkus pak zastavil až sametový listopad.

Čím se Špalíček liší od jiných menších festivalů?

Kdesi jsem četl, že Valašský špalíček je největším z malých festivalů, což mě pobavilo. Vždycky byl něčím jiný, protože já nedokážu být stejný jako ostatní, i kdybych se o to snažil. Ale samozřejmě všechno, co dělám, se vším okolo také nějak souvisí. Je však důležité, jak ty souvislosti uchopíš. V roce 2015 jsem si uvědomil, že bigbítová dekáda, která změnila svět, je už padesát let starou historií. Začal jsem si všimnout, co dělají významné osobnosti hudby 60. let, které jsem už dlouho nesledoval. Zjistil jsem, že pokud stále hrají a nestaly se parodií sebe sama, jsou pořád inspirativní. Příkladem

Západě a děsila funkcionářské služebníky totality z východního bloku. Tady sledávám dost důvodů k návratu do těch časů, a páteří dramaturgie našeho festivalu se stala tahle retro jízda, přičemž samozřejmě nevyžadujeme, aby kapela z 60. let hrála svůj šedesátkový repertoár. Mnohdy je to i zajímavé, ale ti lidé žijí v přítomnosti... Postupně jsme počtu osobnostem 60. let rozšířili o významné projekty následující dekády a na 40. ročníku jsme začli také na kapely a osobnosti, které zde v 80. letech vytvořily silnou alternativní frontu, v podstatě rezignující na „dohodu“ s režimem, jejíž boom nastal právě před čtyřiceti lety, v letech 1982–1983. Nevím

pokoji, a chtěli nás rozstěhovat. Chodili jsme do jedné třídy, a snažili se nás rozsadit... Oba jsme pak v těch hospodách nějaký čas pracovali, oba jsme z toho kšeftu odešli a oba jsme pak vystudovali v jiných oborech. V následujících desetiletích jsme se vídali někdy třikrát za týden, jindy třikrát za rok. Franta po mnoha letech, která strávil v sestavě kapely Dobrohošť, založil se vsetínskými kamarády skupinu Veselá bída, kde zpíval lidové písničky ve folkových nebo folkrockových úpravách. Ale mezitím už spolupracoval také s Michalem Horáčkem a stal se z něj nejlepší český šansonier. Podílel se na Horáčkových projektech s Petrem Hapkou. Až po šedesátce

Karel Prokeš mezi návštěvníky na I. nádvoří zámku Žerotínů, foto: Petr Čejka

Závěr posledního vystoupení Františka Segrada na Valašském špalíčku 2020, foto: Petr Čejka

budiž český rocker Vladimír Mišík a jeho dvě nejnovější desky, nová alba Michala Prokopa či slovenského zpěváka Pavola Hammela, který tu letos v pravé poledne naplnil koncertní sál a sám s kytarou a harmoničkou doslova uhranul překvapené posluchače.

Rozhodl jsem se festival věnovat počtě veteránům, kteří to nevzdávají. Nejde mi o to, pozvat jako atrakci nějakou šedesátkovou hvězdu, ale o komplexní pohled do minulosti, která se dožila našich časů. Hudba 60. let, ve všech svých dalších proměnách, na cestě do raných sedmdesátek změnila svět, strašila „demokratické“ politiky na

o jiném českém festivalu, který by se tím programově zabýval.

Důležitým člověkem v tvém životě i díle byl výtvarník, muzikant, zpěvák, herec, filozofující bard František Segrado. I když třeba zrovna nevystupoval, bývalo ho i v zákulisí Špalíčku vždycky plno.

Seznámili jsme se jako kluci na letním táboře a znovu se potkali v patnácti u přijímaček na odborném učilišti pro kuchaře a čišníky. Já se nedostal na jakousi školu v Praze, Franta nebyl přijat na UMPRUM v Uherském Hradišti. Bydleli jsme pak spolu na internátě na jednom

vydal dvě sólové desky, a ukázalo se, že s tím měl začít mnohem dříve, ale tak to chodí...

František na Valašském špalíčku občas uváděl některý z programů, pokřtili jsme společně několik desek, na jednom ročníku zpíval ve zvláštní sestavě, kterou jsem si tenkrát vymyslel – hráli tam kluci z Čechomoru, Franta Černý na kytaru a Karel Holas na housle, hornácký muzikant a zpěvák Martin Hrbáč, Jiří Plocek z Teagrassu na mandolínu a skvělá zpěvačka a houslistka Jitka Šuranská. V roce 2012 na folkové scéně Špalíčku bláznivě a krásně jamoval s Vladimírem Mertou.

Karel Prokeš, Joe Kučera, Jesse Ballard a Jan Hrubý v roce 2020, foto: Petr Čejka

Karel Prokeš s Arthurem Brownem v roce 2016, foto: archiv Karla Prokeše

V roce 2020 jsme s Frantou vymysleli koncert, kterým jsme chtěli oslavit pětapadesát let od našeho prvního setkání. Silou osobnosti tenkrát přetlačil své zdravotní potíže a s podporou muzikantů z Veselé bídy dozpíval svůj set za potlesku uznalého publika vestoje. Bylo to jeho poslední veřejné vystoupení.

Zejména v posledních letech se v programu pravidelně objevuje řada skvělých polských bluesových interpretů...

Polská hudební scéna mě zajímala od 60. let. Czesław Niemen, Tadeusz Nalepa s kapelou Breakout, později SBB, byli pro mé uši stejně zajímaví jako západní kapely. Dost brzy jsem objevil i polský jazz a desky, které nahrávali Zbigniew Namysłowski, Michał Urbaniak a další. Když se nám po roce 1990 otevřel svět, ta polská scéna se vzdálila. Až v roce 2016 jsem potkal vydavatele polského čtvrtletníku Twój Blues Andrzeje Matysika. Jemu se zalíbil Valašský špalíček a mně ta silná bluesová scéna v Polsku. Takže už pár let s jeho pomocí v programu Antologia polskiego bluesa českým posluchačům postupně objevujeme polskou folk-rock-bluesovou scénu. Ani v tomto případě nevím o nikom, kdo by se tady o něco podobného pokoušel.

Připomeň aspoň některé výstavy, které hudební produkci festivalu doprovázejí.

Publikum na II. nádvoří zámku Žerotínů, foto: Petr Čejka

Výstavy v rámci festivalu jsou většinou nějak navázány na hudební program. Soubornou výstavu Jana Antonína Pacáka zahajoval Petr Janda s kapelou Olympic, expozici psychedelických plakátů ze San Francisca, československých bigbítových plakátů, obalů gramofonových desek, časopisů a knih s názvem Psychodelia ve vizuální kultuře beatového věku 1962–72 přijeli zahájit muzikanti z kapel Velvet Underground Revival Band a The Plastic People of the Universe. K připomínce patnáctého výročí vzniku oscarového filmu Once jsme letos připravili výstavu unikátní kolekce grafických plakátů

z amerického turné Glenna Hansarda a meziříčské rodačky Markéty Irglové The Swell Season on Tour.

Jak vidíš budoucnost festivalu?

Čtyřicátý ročník Valašského špalíčku by mohl svědět k nějakému bilancování, ale mě to neláká. Jistě, hrála tu spousta zajímavých a významných muzikantů a kapel z celého světa. Historie Valašského špalíčku vzniká tak, že když skončí jeden ročník, uklidíme a připravíme další. Mám na disku uložené nápady na příští ročník, už proběhla i nějaká jednání, ale budeme na to mít peníze? Budoucnost je dobrodružně nejistá... ☒